

1841 skulle være i Sognekortetsbestyrelsen, og jeg skal derfor blot i saa Henseende tillade mig nogle faa Bemærkninger, for at man dog maa see kan overbevise sig om, at det, som blev bestemt i 1841, og som saagodtsom ubetinget havde Stændersamfundets Bifald, ikke var saa aldeles feilagtigt. Hvad saaledes angaar det særdeles Kald, som Giere af 32 Tdr. Hartkorn have til at sidde i Communalbestyrelsen, da maa man gjøre Forskjel mellem Principet og dets specielle Gjennemførelse. Principet er, at de større Eiendomsbesiddere skulle have en fortrinlig Forpligtelse og Berettigelse til at tage Deel i de Anliggender, som for dem have en særdeles Interesse, og det er grundet paa den Forudsætning, at man deels hos disse større Giere vil finde en Betyggelse mod Bortødslen af Communens Kræfter, og fordi man tillige kan gjøre Regning paa, at de ikke ville være saa sneverhjertede, at de ikke ville række Haanden til Udgifter, som kunne være tjenlige til at befordre gode Indretninger i Communen. Det har virkelig ogsaa hidtil viist sig, at det netop er de store Eiendomsbesiddere, som nærmest have været virksomme for t. Ex. at forbedre Skolelærernes Lønning, at oprette nye Skoler, kort sagt at bidrage til Skolevæsenets Forbedring ved forøgede Udgifter. Hvorimod de mindre Besiddere meget ofte have været mindre villige til det; det er forøvrigt paa ingen Maade saa stor en Fordeel for disse Personer, at de skulle have Sæde i Communalraadet, thi det er tillige betragtet som en Forpligtelse. Man har troet, at den, der havde en større Besiddelse i Communen, ogsaa havde en særdeles Forpligtelse til at tage sig af Communens Anliggender, og man har derfor fundet, at det var meget rigtigt, at der ved Siden af, naar man vil sammenligne det med, hvad der gjælder i andre Lande, en meget ud-

strakt Valgret og Valgfrihed ogsaa skulle være et særligt Krav til dem, som være i Besiddelse af store Eiendomme. Naar man har nævnt 32 Tønder Hartkorn, saa er det blot, fordi at man saavidt som muligt har holdt sig til det Historiske. Nu give Eiendomme af over 32 Tdr. Hartkorn, efter de gjældende Love siden 1739, Udgang til at være Skolepatron; det er for Størstedelen en Byrde og kan kun for de enkelte Tilfælde være en Fordeel, og denne Byrde vilde man saagodtsom fratage dem, som have disse 32 Tønder Hartkorn, naar de ei særligt bleve kaldede til Sæde i Sognekortetsbestyrelsen. Det er blevet sagt her, at det var en Levning fra den Tid, da der var Riddergods; men det kan jeg paa ingen Maade indrømme; thi den første Anordning, som hjemlede dem, der har 32 Tønder Hartkorn en særdeles Stilling i Skolecommuner, er Forordningen af 23de Januar 1739, og den fordrer aldeles ikke Personer af en vis Stilling, eller at de skulle have en Sædegaard, men blot Eiendomsbesiddelsen af 32 Tønder Hartkorn, hvortil ogsaa Arvesættelsebestikkelser maa regnes. En anden Sag er det, at det dog kun for det Meste kun har været dem, der have eiet Sædegaarde, der have været i Besiddelse deraf; men, naar disse kunne have en særdeles nyttig Indflydelse paa de communale Anliggender, saa veed jeg ikke, hvorfor man ei skulle benytte dem. Det er jo vistnok, at der under de nærværende Forhold kan være god Anledning til at gjøre nogen Forandring dert; man kunde knytte denne Forpligtelse til et andet Hartkorn, f. Ex. 12 til 16 Tønder Hartkorn, hvilket man vilde. Det er noget Tilfældigt ved Gjennemførelsen af et saadant Princip, som jo hidrører fra den Opfatning, man havde den Tid, og de Forhold, som dengang eksisterede, og som godt kan forandres.